

HRVATSKI LIST

Istozna svaki dan u 5 sati jutro.

Vlasnik i izdavač dr. Lovre SCALIER, odvjetnik, Pula, ulica Carara 3. (Narodni Dom). Uredništvo: Šišanska ul. 24. — Odgovorni urednik Ivan MARKON, Pula. — Rukopisi se ne vraćaju. Cenk. rač. aus. post. št. 26.705.

U Puli, utorak 15. oktobra 1918.

Broj 1173.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 14. (D. u.) Službeno se saopćuje: Tansko bojište: Mestimični bojevi topništva i opojnja. — Jugoistočno bojište: Naše uzmičuće alpske čete uspešno izdržati u bojovima. — Zapadno bojište: Kod c. i kr. četa nema većih bojnih događaja. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 14. (D. u.) Iz velikog se glavnog službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupa naslednika prestolja Rupprehta: Navale protiv- rti u glavi... Berli... (text continues with military reports from various fronts)

Rat.

Francuski izveštaj od 13. oktobra... (text continues with reports from the Western Front)

Engleski izveštaj od 12. oktobra... (text continues with reports from the Western Front)

Engleski izveštaj iz Balkana od 12. oktobra... (text continues with reports from the Balkans)

Pitanje mira.

London, 13. (D. u.) Reuter. Nota Nemačke... (text discusses the peace proposal and international reactions)

Ženeva 14. (D. u.) „Agence Havas“ priopćuje čitav niz novinskih glasova... (text continues with news from Geneva)

* Burlan ne će odstupiti. Iz Beča se službeno demantuje vest... (text discusses the Burlan situation)

* Wekerle Ide III ne Ide! Budimpešta, 14. (D. u.) Opodne prikazali se članovi kabineta... (text discusses the cabinet in Budapest)

* Demisija ugarskog kabineta. Budimpešta, 14. (D. u.) Večernji listovi javljaju... (text discusses the resignation of the Hungarian cabinet)

* Većanja galickih Poljaka sa varšavskim regentkim većem. Polag „Polnische Nachrichten“... (text discusses the Polish diet in Warsaw)

* Ludendorff demisionirao. Javljaju iz Berlina: Prvi zamenik poglavice glavnoga stožera pl. Ludendorff... (text discusses Ludendorff's resignation)

* Reforme u Nemačkoj. Berlinski listovi javljaju... (text discusses proposed reforms in Germany)

* Tri nemačke države i ne jedna. „Arbeiterzeitung“... (text discusses the three German states)

* Nemci se opraštaju z Bugarskom. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“... (text discusses German relations with Bulgaria)

* Okupacija će čete kako javlja „Odeski Listok“... (text discusses the occupation of Ukraine)

* Znak vremena. U „Pester Lloyd“ izašao je u oglasnom delu... (text discusses the 'Pester Lloyd' advertisement)

„I Najpovoljniji čas!“ — Najpovoljnije uloženie novca! — Kupujte četiri i četiri i po postotne... (text is a financial advertisement)

* Antantini socijalisti i mir. Kako javlja „Journal du Peuple“... (text discusses socialist views on the war)

* Kampanja lorda Northcliffe-a. Londonski tednik „Truth“... (text discusses the Northcliffe campaign)

* Proporcionalni izborni red u Švicarskoj. Bern, 14. (D. u.) Švicarska brzojavna agentura... (text discusses the proportional voting system in Switzerland)

Iz slavenskog sveta.

Iz Slovenije. Slovenske novine priopćuju pozive za narodnu slovensku galeriju... (text discusses the Slovenian gallery initiative)

Iz Ceske. Češki agrarac dr. Bradač izjavio je u razgovoru s novinarima... (text discusses the Czech agrarian movement)

Iz Poljske. I u Poljskoj promenilo se s temelja opće shvaćanje u političkim krugovima... (text discusses the political situation in Poland)

poslednje vreme je Krakov postao središtem političkih konferencija. U isto vreme s konferencijom aktivista kraljevine Poljske i Galicije održala se je onde skupština galicijske lige za neodvisnost Poljske. Liga je zaključila, da će poraditi oko toga, da se sav poljski narod sjedini u vlastitu neodvisnu državu. Narodno demokratska je stranka održala u Krakovu veliko veče, u kojem je zast. dr. Glombinski osudio politiku državnoga veča, i varšavske vlade, naglasivši, da se poljsko pitanje može konačno rešiti jedino na međunarodnom mirovnom kongresu. Nadalje je krakovski odbor narod. ujedinjenja održao skupštinu, te zatražio, da poljski klub mora jasno i neodvisno u parlamentu naglasiti, da je buduća Poljska posve neodvisna i da mora dobiti prilaz na more — A iz Nemačke dolazi sledeća vest: Poljački listovi obelodanjuju prosvedu, u kojem se odlučno prosveduje protiv oblasnih odredaba, koje su zabranile, da se na skupštinama u kraljevini itd. ne sme govoriti u poljačkom jeziku. Protest su potpisali poljački provincijalni odbori Sleske, sva poljačka društva Sleske, poljačko svećenstvo i poljački zastupnici frakcije na carevinskom veču i saboru.

Iz Bugarske. Vesti, što dolaze iz bivše naše savezničke države, protuslove jedna drugoj. Svakako stoji, da je tamo nastao potpuni preokret u javnom mnenju i u vladinačkim metodama. Ljubiša se čitav prijašnji ustav. „Arbeiter Zeitung“ piše o položaju u Bugarskoj: Već davno je ojačao republikanski pokret u Bugarskoj. Bugari danas drže, da će njihova dinastija biti tralan uzrok, neprijateljstva medju balkanskim narodima, dok bi se mogao mnogo pre ostrići „savez balkanskih republika“. Pristaže prejašnje vlade bivaju progonjeni. Potvrđuje se vest, da je bivši bugarski ministar Radoslavov pobjegao 2. listopada iz Sofije preobučen kao nemački vojnik. Nemačko poslanstvo otišlo je iz Sofije, a nemačke čete ispraznile su Bugarsku. Austro-ugarske ih čete slede.

Domaće vesti.

Preminull. Prekjucer je nemila smrt zadesila našeg brata Dalmatince Josipa Jurkovića, gostioničara. Pokojnik je bio dobar rodoljub, te nije bilo narodnog pokreta, a da nije položio svoj obol. Svoje rodoljublje iskazivao se i izvanjskim načinom tako, da bi usprkos vremenu izvesio svakom prigodom povrh vrata gostione hrvatsku zastavu, što je žalibože u našem gradu retkost. — Jučer je zadesila ugl. obitelj Vinka Grubišića teški udarac. Nenadno im je okrutna smrt ugrabila u najlepšem cvetu mladosti kćerkicu Ljubicu. Devojčica je bila dobra i marljiva; ko ju je poznao, svak ju je volio. I pokojnica je osećala žarku ljubav napram svojem materinskom jeziku. — Pokojnima bila laka zemlja, a ucviljenim obiteljima naše iskreno saučešće.

Ko je izgubio jednu manju svotu novca u jednom dućanu na gradskom tržištu, može je podignuti kod uprave lista.

Razredna lutrija. Sledeći brojevi razredne lutrije (5. razred), kupljeni kod poslovnice Jos. Krm-potić, izvučeni su: 35.923, 115.397, 115.399, 127.661, 133.828, 133.849. Zgodici mogu se dignuti.

Dnevne vesti.

Rezolucija bosansko-hercegovačke socijalne demokracije. Medju jugoslavenskim socijalistima imade takodjer razlika, kao što i u Nemačkoj i u drugim zemljama. Dok jedan deo socijalista ne prosudjuje demače naše političke i socijalne prilike sa stanovišta teorije, udešene za velike industrijalne i kapitalističke zemlje, dotle stoje bosansko-hercegovački socijalni demokrati strogo na cimervaldskom programu. Cimervaldski je socijalistički program skrajna konsekvencija socijalističkih teorija. On poznaje samo stajaleški boj, a za sve ostalo je slep i gluhi. Jedina mogućnost izbavljenja sveta sastoji se u boju protiv buržoaziji, u sporazumu sa cimervaldskim proletari-

atom ostalih zemalja. Samo cimervaldovci mogu biti proletarijatu na njegovom putu saveznici. Cimervaldovci ne gube nikad skrajnog cilja socijalizma ispred očiju te ne poznavaju na putu k tom cilju nikakvog kompromisa. Posledica je toga, da su cimervaldovci osudjeni na nerad i na neuspeh, da su potpuni pasivisti a da su kao takvi bili manje pogibeljni pojediniim vladama nego li njihovi umereniji, ali aktivniji drugovi. Za cimervaldovce nema uz dane prilike drugog izlaska: ili teror pojedinaca ili apsolutni nerad. Budući da je stranka u nas neznačajna i slaba, bio bi teror ludorija i svršio bi tragikomički. Ne preostaje dakle ništa drugoga nego deklamiranje internacionálnih rečenica, koje su u doba narodnog probudjenja i boja za oslobodjenje donekle dobrodošle vladi, da seje razdor u redove i da ih odvraća od nacionalnih ciljeva. Radi toga je vlada progonila nacionaliste; a socijalnu je demokraciju i njezine vodje nekako pustila da radi dalje. Tako pišu „Arbeiterwille“ a katkada i „Arbeiterzeitung“ baš cimervaldski, ali jedini cimervaldovac u Austriji, koji je praktički izveo svoj program, bio je Friedrich Adler, kojega gvozdeno doslednost u teoriju i u praksi moraju svi da poštuju. Bosansko-hercegovački drugovi poslaše nama svoj program, koji je medjutim bio priploćen po različitim novinama i u „Pravdi“, koju se od nas čita. Za narode na jugu traže federativnu republiku Hrvata, Slovenca, Srba, Bugara s autonomijom Mačedonije i balkanski republikanski savez. Odlučno otklanjaju svako suradivanje sa gradjanskim strankama: Ovu su rezoluciju hrvatski i slovenski socijalni demokrati otklonili te pristupili Narodnom Vecu. Sto se tiče bosansko-hercegovačkih drugova i njihovog svetovnog nazora, poštuemo njihovo uverenje, kao što i svako drugo, koje proizlazi iz poštenog osvedočenja. Ne možemo ga odobravati i smatramo ga dapače i štetnim našim narodnim idealima. Mislimo da je uz dane okolnosti i štetan samom proletarijatu, a pogotovo u zemljama, koje pretežnim delom nisu proletarske i koje dakle nisu povoljno tlo za kojekakve boljševičke eksperimente. Mesto socijalističkoga poretka izazvale bi njihove teorije u našim zemljama jednako kao što i u Rusiji socijalistički kaos te stvorile sve preduvete za reakciju. Ne smemo se naime zavaravati, da je Rusija toj reakciji bliža nego li je ikada bila, budući da je i za proletarijat bolji ikakav red nego nikakav. Svakako je rezolucija naših cimervaldovca zanimiv dokument razvitka socijalističke misli u našim zemljama te žalimo, što nemamo mogućnosti, da se s njom u tančine bavimo. Nadajmo se, da će i bosanski drugovi doskora uvidjeti neopravdanost njihovog materijalističkog idealizma i da će ga zameniti onim idealističkim realizmom (ne oportunistom!), koji je danas obeležje slavenske politike te kao takav merodavan za sve naše stranke. A taj se realizam sastoji u tome, da je u svojim ciljevima idealističan, t. j. strogo etičan, ali da ne gubi sveta ispred očiju. Prilike u južnoj Africi nisu jednake onima u Americi; jedan čovek nije jednak drugomu, agrarne zemlje imaju posve drukčije potrebe od industrijalnih, a civilizacija poznaje bezbroj stepena razvoja, koji svaki traže adaptaciju programa na realne prilike. Cimervaldovci apstrahiraju od tih glavnih elemenata, koji sačinjavaju svet; operiraju sa utopističkim ljudima i utopističkim čovečanskim tvorevinama te dolaze do čudnovatih zaključaka, koji mogu u Nemačkoj biti skrajno revolucionarni, a u drugim zemljama pitomi i dobrodošli vladi. Radi toga postoji identičnost programa izmedju Haasea i Trockoga, ali golema razlika u značenju njihove stranke za svaku državu. Nije nikakva tajna, da su caristički vladinovi u mirno doba kospirirali sa cimervaldovcima, koji im ne bijahu ni najmanje pogibeljni. Opet velimo, da to ne vredi za ideju kao takvu, već za nekoje individue, kojima je bila ideja primeran plašt za takvo delovanje, niti ne upoređujemo bosansko-hercegovačku socijalnu demokraciju i njihove vodje sa dotičnim ruskim boljševicima. Jer mi poštuemo njihove ideje, ma da nam nisu simpatične, kao što i ljude, koji ozbiljno,

trezno i idealno rade za njihovo ostvarenje. Istaknuli smo samo sve pogibelji, koju sadržaje ova struja za naš domovinu i za naše prilike i koju bi i naša reakcija mogla iskoristiti na jednaki način, kao što i ruska, u svoje svrhe.

Španjolska hunjavica. U zadnje je doba španjolska hunjavica, koja se u Beču još prošlog leta pojavila i već tada prelazno poprimila opasan karakter, nanovo preatela maha, a sada je eto i nama došla u pohode. Izmedju brojnih slučajeva blagih i lakih, opažaju se sada opet slučajevi, koji se kompliciraju sa upalom pluća te postanu vrlo teški, dapače kadgod i smrtni. Glasovi, da se u Svicarskoj i u Italiji, a pače i kod nas pojavila kuga, i to plućna kuga, nemaju po tačnim izvidima vlasti nikakva temelja. Odredbe vlasti, da se ograniči širenje ove epidemične hunjavice, ne bi baš ništa pomogle. Hunjavica se širi neobično brzo, a oni koji su lako oboleti, šire posvuda klicu bolesti, a bolesnik okužuje zdravoga ponajviše, pre nego je i sam svestan svoje bolesti. S toga ne bi ni osamljenje bilo od koristi. Pučanstvo može da sebi pomogne čuvajući sama sebe, izbegavajući što više može svaki doticaj sa bolesnima. Osobito treba paziti na to, da osobe, koje se ne čute baš dobro, te su eventualno već u prvom stadiju bolesti, ne zanemare ovu malu bolest, nego da se čuvaju i ostanu nekoliko dana kod kuće ili u postelji. Spopadne li čoveka ježnja ili ognjica, to je neophodno potrebno, jer na taj način može se izbaviti od opasne hunjavice, a u sumnjivim slučajevima, bolesnik koji ostaje kod kuće bar ne prenosi bolest na druge osobe. Za to se bolešljiva nelagodna školska deca, ne smeju slati u školu, to u njihovu interesu i njihovih saučenika. Dobro je još, da i oni, koji se oporavljaju od hunjavice ostanu još nekoliko dana u postelji ili barem u sobi i ako ih je ognjica pustila, da ih bolest nanovo ne spopane. Dakako, da prva je stvar kad ko oboleva odmah pozvati lečnika a držati se njegovih savjeta.

Mali oglasniki

200 kruna nagrade
daću onome mornaru, koji me je htio za vreme moje odsutnosti uputiti o mojim izgubljenim stvarima, ako me umemo ili pismeno obavesti o tome, Zupanić, ul. Diana 28.

Kupuje u svakoj kećkin
zdravi i štiti
drop od grožđa.
G. Durst, Trst, Via Seta
Fontane 1.

Veći vrt
sa voćkama i lozom uzela
bi u najam jedna časnicička
mensa. Ponude na upravu
lista.

Rabijeno pokudstvo
kupuje i prodaje tvrtka
P. P. Barbačić
S. K. K. K.

Rascviljenim srcem javljaju potpisani ostali rodbini, prijateljima i znancima, prežalosnu vest, da je njihov nezaboravni suprug, brat, zet, svak, nećak, odnosno bratučed

Josip Jurković

gostioničar

dne 13. oktobra o. g. u 9 sati na večer nakon kratke, ali teške bolesti u 47. godini života u Gospodinu preminuo.

Sprovod milog pokojnika krenuće danas 15. m. u 4 sata posle podne iz kuće žalosti, u ulici Diana br. 36 na gradsko grobište.

Pula, dne 15. oktobra 1918.

Marija, supruga.

Mate, Luka, Šime i Jerko, braća. — Lvođa, Marija i Matija, sestre. — Marija Uemiani, punica. — Spilja i Franjica Čirković, Josip i Josipa Golež, svaki. — Jakob i Jelena Batistić, Franjo i Antonija Parenti strici. — Jerko i Marketa Ban, Marij i Marija Čirković, Danica i Vjekoslav Parentin, Marija Batistić, bratučedi.

Satru teškom boli javljamo prijateljima i znancima žalosnu vest, da je naša ljubljena kćerka, odnosno sestra

Liubica Grubišić

učenica III. razreda gradjanske škole

u ponedjeljak 14. o. m. u 9 sati i pol pre podne, nakon kratke i teške bolesti, u cvetu mladosti, u 16. godini mladenačkog života u Gospodinu preminula.

Sprovod naše mile i nezaboravne pokojnice krenuće u sredi, dne 16. o. m. u 5 sati posle podne iz kuće žalosti, u ulici Helgoland broj 217 na grobište ratne mornarice.

Pula, dne 15. oktobra 1918.

Vinke Grubišić, c. i k. viši činovnik ratne mornarice, otac. — Margarita Grubišić, majka. — Vinke (otsutan), Anđeo i Zvonimir braća. — Anka, Florijana, Dragica i Vila, sestre.

Dalmatinski Skup u Puli

javlja tužnu vest, da mu je nezaboravni, mnogogodišnji član i odbornik

JOSO JURKOVIĆ

gostioničar

nakon teške i kratke bolesti u Gospodinu usnuo.

Sprovod milog pokojnika krenuće u utorak dne 15. t. m. u 4 sata posle podne iz kuće žalosti ulica Diana broj 36, na općinsko groblje.

Pozivlju se svi članovi, prijatelji i znanci, da prisustvuju sprovođu.

Pula, 14. oktobra 1918.

Odbor Dalmatinskog Skupa.